

Norsk ognartøka

Henda norska beistagerðin móti feroyingum er eitt grovt brot á søguliga ognarrætt feroyinga við Svalbard og einki minni enn ein ognartøka skrifar Jákup Egholm Hansen, formaður í Felagnum Rækjuskip í viðmerking til einvisu avgerðina hjá norsku stjórnini at minka um fiskidagarnar hjá feroyskum rækjuskipum, sum fiska við Svalbard.

»Norska sjúkan«

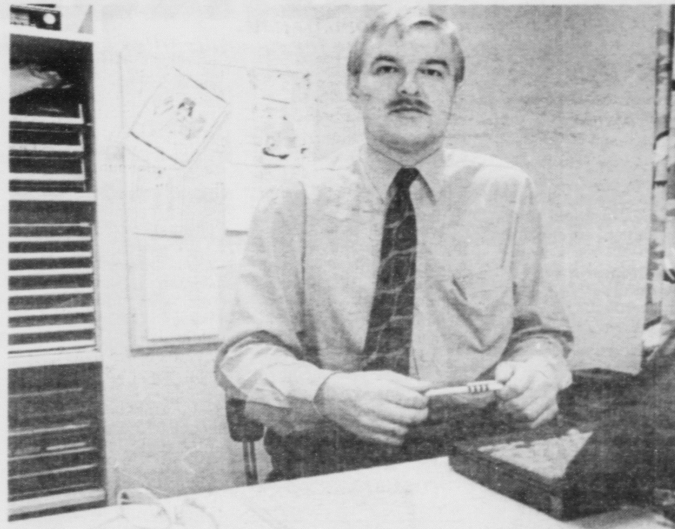
Hóast tað eftir tógvið stríð kom ein fiskivinnusáttmáli fyri 1997 burtúr samráðingunum við norðmenn, so vardi friðurin ikki leingi. Sum so oftani áður, so eru norskir fiskivinnu- og myndugleikar aftur úti eftir okkum feroyingum. Vit hava sæð tað so ofta fyrr – rækjurist-in við Svalbard er eitt gott dømi. Tað tykist, sum at norsku fiskivinnu- og myndugleikarnir hava eina egliga trondt á ráða, og har teir ikki tili fulnar fáa sín vilja, har royna teir at hevna seg aftur á øðrum skjum. Tað ber næstan til at tosa um hetta sum »Norsku sjúkan«.

Hesaferð eru tað feroysku fiskidagarnir eftir rækjum við Svalbard, ið standa fyri skotum. Norskir fiskivinnu- og myndugleikar

hava, uttan so mikið sum at kunna feroingar um ætlanir sínar, broytt søguliga rættindi feroyinga eftir rækjum við Svalbard, soleiðis at norðmenn nú kanna sær 50 prosent av samlaða fiskidagatalinum, meðan feroyska fiskidagatalið verður lækkað úr 2.555 niður í 1.317 dagar, svarandi til uml. 8 pst. av samlaðu fiskidøgnum.

Grovt brot á ognarrættin

Henda norska beistagerðin móti feroyingum er eitt grovt brot á søguliga ognarrætt feroyinga við Svalbard og er einki minni enn ein »ognartøka«. Tað undrar okkum ikki, at norskir myndugleikar ikki hava nevnt, hvat tað er, teir vilja, fyrr enn fiskivinnusátt-

málin við feroingar var komin upp á pláss, tí givið er, at høvdu teir sagt hetta, so var neyvan nakar áttmáli gjerdur.

Reguleringsskipanin við Svalbard

Norsku fiskivinnu- og myndugleikarnir tosa, sum um einin reguleringsskipan hevur verið galdandi fyri rækjuveidur við Svalbard, og at teir tí nú innføra somu skipan, sum er galdandi á Flemish Cap. Men meðan tað viðvíkjandi Flemish Cap eru øll NAFO-limalondini, ið gera av, hvussu fiskiskapurin skal regulerað, so spyrja norðmenn ongan eftir í hesum føri, men áseta einvíst, at tíðarskeiðið 1990-1995 skal verða útrokningargrundarlag fyri býtinum av fiskidøgum við Svalbard. Norðmenn nevna ikki, at feroysk skip síðani fyrst í 80'unum hava virkað undir eini fiskidagaskipan við Svalbard, og at feroyska fiskidagatalið er ásett grundað á søgulig veidutöl. Norðmenn royna at billa øllum inn, at einin reguleringsskipan hevur verið við Svalbard.

Feroingar funnu rækjurnar við Svalbard

Tað vóru feroysk skip, sum í 1980-81 funnu rækjuleiðirnar á djúpum sjógv við Svalbard, og henda fiskileið gjørdist grundarlagið undir tí nýmótans rækjuflota, feroingar bygdu í seinnu helvt av 80'unum. Feroingar kunnu tí av røttum spyrja norðmenn, hvat tað er, sum ger, at teir halda tíðarskeiðið 1990-95 vera eitt rættari grundarlag at fáa fiskidagarnar við Svalbard eftir enn

tíðarskeiðið 1980-95, so leingi hava feroingar fiskað rækjur við Svalbard.

Spotta okkum og ræna til sín sjálvs

Støðan hjá feroyska rækjuflotanum er púra stóra greið í hesum máli. Feroingar eiga síni søguliga rættindi við Svalbard, og vit gótt taka ikki, at norðmenn lást, sum um einin reguleringsskipan hevur verið, og at teir nú vilja innføra eina skipan, sum broytir okkara søguliga rættindi.

Tað er alt, sum bendir á, at norðmenn royna at gera sær dælt av, at feroingar seinastu árinu hava fiskað lutfalsliga titið við Svalbard, men hava havt skipini á Flemish Cap fyri m.a. at vinna okkum søgulig rættindi har. Hetta tiltakið hevur nevniliga einki við veiðuregulering at gera, men er rætt og skætt ein broyting av býtisgrundarlagnum fyri fiskidøgnum við Svalbard. Norðmenn velja júst árinu 1990-95 til at gera ein nýggjan býtislykil, og tí er tað rættliga sjónligt, at tað, ið norsku myndugleikarnir veruliga vilja við hesum tiltaki, er at skava so nógv til sín sjálvs sum møgult. Hetta er einki minni enn at halda okkum feroingar fyri tað turra spott, men tað er nú norsku fiskivinnu- og myndugleikum so líkt.

Feroingar rækja stovnin betur enn norðmenn

Hóast tað ikki liggur ein miðvís ætlan aftanfyrri frá feroyskari síðu, so kunnu vit bert staðfesta, at tað, at feroingar hava avgjørt at fiska á Flemish Cap seinastu árinu, heldur enn at fara til Svalbards, bert

kann hava verð til fýrminnar fyri rækjustovnin við Svalbard. Vit kundu havt økt um okkara rækjuflota og so fiskað á báðum leiðum, men vinnan hevur mælt til at fara varliga fram hesum viðvíkjandi, av tí at framtíðarútlitini fyri Flemish Cap enn eru rættliga óviss. Hinvegin so eiga vit ikki at lata okkum lynda, at norðmenn gera sær dælt av, um ella hvussu vit gagnnýta okkara søguliga ognarrætt til rækjuveidur við Svalbard.

Einki at samráðast við Noreg um

Rækjuflotin vil mæla landstýrinum til stutt og greitt at boðað norðmonnum frá, at feroysk skip hava verið undir eini reguleringsskipan við Svalbard síðani fyrst í 80'unum, og at vit gótt taka ikki, at henda skipan verður broytt fyri okkara viðkomandi, uttan sakligar grundgevingar fyri hesum. Um talan var um, at heildardagatalið skuldi lækkast lutfalsliga hjá øllum vegna ovfisking, so var sjálvandi nakað at samráðast um, men tá tað í hesum føri bert er ein norsk roynd at umforðeila fiskidagarnar, við egnum fýrimuni fyri eyga, so gótt taka vit ikki hetta, og so vilja vit mæla landstýrinum til at boða Noregi frá, at norska ætlanin kann ikki góttast, og at einki er at samráðast við norðmenn um. Um landstýrið bert so mikið sum opnar fyri samráðingum, so hava vit longu undirgrivið okkara sjálvsøgu søguliga rættindi, og so hava norðmenn vunnid hetta slag.

Hart ímóti hørðum

Hetta mál er ikki minst eitt

prinsippmál. Geva feroingar eftir her, so kann ventast, at norðmenn eisini fara at broyta útrokningargrundarlagið fyri onnur søgulig býti, so skjótt sum høvi býðst – t.d. fyri toskin á Svalbardsleiðini. Kenna vit norsku fiskivinnu- og myndugleikarnar rætt, so gevast teir tó ikki úttan víðari við hesi ráðagerð, og tí vænta vit, at landstýrið setir hart ímóti hørðum í hesum máli.

Søguliga rættindini eru nakað, vit eiga, og tí er einki at samráðast um. Vit eiga ikki at lata so mikið sum ein einasta fiskidag frá okkum við teim grundgevingum, norðmenn koma við. Rækjuvinnan metir hetta norska tiltakið sera grovt, og vit rokna eisini við, at landstýrið og lögtingið hava somu áskoðan. Um norðmenn ikki bakka, so má hetta mál takast upp til viðgerðar á tingi, og so má stóða takast til, um eitt fiskivinnusamstarv við Noreg, hóast nógv fegur orð, yvirhever hevur nakra framtíð. Hinvegin kunnu vit eisini staðfesta, at um feroysku myndugleikarnir geva eftir í hesum máli, so hava teir góttikið, at feroingar hava góðið við 1.238 fiskidøgum við Svalbard fyri søguliga rættindini á Flemish Cap, meðan Noreg hevur fingið yvir 2.000 fiskidagar á Flemish Cap, umframt ein munandi lutfalsligan vøkstur av fiskidøgnum við Svalbard.

Fund við landstýrismannin í fiskivinnu- og myndugleikum

Felagið Rækjuskip hevur biðið um ein fund við landstýrismannin í fiskivinnu- og myndugleikum fyri at viðgera málið um fiskidagarnar við Svalbard. Ætlanin er eisini at tosa um fýrreikingarnar til komandi NAFO-ársfundin í september, sum kann fáa rættliga avgerandi týðning fyri veiðumøguleikarnar hjá rækjuflotanum. Felagið hevur eisini heitt á Føroya Reidarafelag, Skipara- og Navigatørfelagið, Maskinmeistarafelagið og Føroya Fiskimannafelag um stuðul í sambandi við málið um fiskidagarnar við Svalbard. Jákup Egholm Hansen formaður

LEKUR TEKJAN?

– So hava vit loysnina!

»DAMP SEAL«
frá Daval Ltd.

Tettur, verjir og heldur

- Kann smyrjast á tekjuna beinleiðis úr blikkinum
- Kann koyrast á í øllum veðri
- Kann smyrjast á vátar flatur
- Harðnar ikki í blikkinum
- Rennur ikki av
- Klárar øll veðurlikindi

Vit geva fegin tilboð
upp á alt takarbeiði

Fæst í blikkum
vi 6 og 30 kg

DAVAL FØROYAR Ltd/JB TRADE

Akranesgøta 3 · Tlf. 16887